

**LUOKAN
VANHEMPAIN-
TIIMI**

Suomen

VANHEMPAINLIITTO

Sisällysluettelo

4

Lukijalle

5

Meidän luokka

6

Luokan vanhemmat toistensa tukena

8

Anna vanhempainillalle mahdollisuus

9

Mikä on vanhempaintiimi?

10

Miten lähteä liikkeelle?

12

Toiminta sujuvaksi

13

Yhdessä vanhempainyhdistyksen kanssa

14

Vinkkejä

Lukijalle

Tämän julkaisun tarkoitus on antaa näkökulmia ja ideoita luokassa tehtävään kodin ja koulun yhteistyöhön sekä vanhempain toimintaan.

Lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen haasteet sekä monikulttuuristuva koulu ympäristö edellyttävät vahvempaa yhdessä toimimista – kasvatuskumppanuutta. Koulu tarvitsee vanhempien tukea, vanhemmat tarvitsevat koulun ja toistensa tukea. Toisiimme tutustumalla ja yhdessä toimimalla rakennamme lapsille turvallista ja hyvää kouluarkea.

Kodin ja koulun yhteistyö on itsestään selvä osa koulujen toimintaa. Sen merkitystä painotetaan vahvasti koulutuspolitiikassa, koulutusta koskevassa lainsäädännössä ja koulujen opetussuunnitelmissa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan huoltajien keskinäisen vuorovaikutuksen merkitystä sekä koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta kodin ja koulun yhteistyössä.

Opettaja:

”Toivoisin, että vanhemmat ajattelisivat sillä tavalla, että lapsen koulunkäynnin seuraaminen on heille ikkuna opiskelun maailmaan. Opettajan täytyy olla aidosti lasten elämästä kiinnostunut. Se on osa hänen yhteiskunnallista tehtävää. Vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä saa voimaa omaan työhönsä – Yhteisöllisyys on kaikkialla avainsana. Tärkeää on se, että vanhemmat ja opettaja oppivat tuntemaan toisensa hyvin. Luottamus ja kunnioitus ovat tärkeitä. Aikuisten kesken kunnioitusta täytyy olla molemmin puolin.”

Meidän luokka

Oma luokka on lapselle läheinen ja tärkeä pienyhteisö. Myös vanhemmat ovat osa tätä yhteisöä.

Lapsi viettää monta vuotta lapsuudesta ja nuoruudesta koulussa. Nämä vuodet ovat lapsen kehityksen kannalta erittäin merkittäviä. Vanhempien tulee olla kiinnostuneita, aktiivisesti läsnä ja seurata lapsensa koulunkäyntiä. Tämän merkittävän elämän osa-alueen ulkopuolelle ei kannata jäädä.

Vanhemmat ovat mukana lapsensa koulunkäyntiin ja kaveripiiriin liittyvissä eri tilanteissa, kun he:

- *tuntevat opettajan ja opettajan työskentelytavat*
- *ovat kiinnostuneita koulun arjesta*
- *tuntevat lapsensa kaverit*
- *tuntevat luokan muut vanhemmat*
- *ovat aktiivisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden vanhempien kanssa*

Tutussa yhteisössä vanhempien on helpompi auttaa ja tukea toisiaan. Samalla lapsen ympärillä oleva turvaverkosto vahvistuu. Hyvä yhteishenki tukee opettajan työtä ja vahvistaa hyvää ilmapiiriä.

Luokan vanhemmat toistensa tukena

Hyvä yhteishenki tukee opettajan työtä. Kun koulun arki ja opettajan työtavat tulevat vanhemmille tutuiksi, yhteisymmärrys ja opettajan työn arvostus lisääntyy. Tiivis yhteistyö vahvistaa luokan sosiaalisia suhteita, tarjoaa vanhemmille vertais-tukea ja opettajille vanhempien tuen. Samalla lapset näkevät, että yhdessä sopimalla ja tekemällä saadaan paljon hyviä asioita aikaan.

Opettajan ja vanhempien kasvatuskumppanuus on keskeinen tuki lasten ja nuorten kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

- ▶ *Opettaja, vanhemmat ja lapset sopivat yhteisistä pelisäännöistä.*
- ▶ *Koulun ja kodin välistä viestintää harjoitellaan yhdessä. Esimerkiksi Suomeen muuttaneet voivat tarvita tukea WILMA:n tai muiden sähköisten viestintäjärjestelmien käytössä.*
- ▶ *Lasten läksyjen teossa vanhemmat auttavat toisiaan. Erityisesti Suomeen vasta muuttaneet vanhemmat saattavat tarvita tukea.*
- ▶ *Vanhemmat verkostoituvat ja tukevat toisiaan mm. harrastus- ja koulumatkojen järjestämisessä.*
- ▶ *Suomeen vasta muuttanut vanhempi, jolla kokemus ja ymmärrys suomalaisesta koulujärjestelmästä ovat vielä vähäisiä, saa lisää tietoa ja tukea vanhemmalta, jolle järjestelmä on tuttu (esimerkiksi kummi-perhetoiminta).*

Suomen Vanhempainliitossa kehitettiin ryhmäyttävä vanhempainiltamalli. Malli toteutettiin Turun Normaalikoulun ykkösluokalla syksyn ensimmäisenä vanhempainiltana. Alla on otteita luokan opettajan Anitta Juhala-Jolkkosen lähettämistä kirjeistä:

11. maaliskuuta 2012

”Hei! Pakko kertoa! Meillä oli lauantaina koulupäivä. En kutsunut vanhempia erikseen kouluun, koska harjoittelimme esityksiä taiteiden iltaan ja teimme keskeneräisiä töitä. Kuitenkin heitä tuli... ja monta. Yhdet isovanhemmatkin tulivat (ilman erityiskutsua..he rohkeasti tupsahtivat luokkaani). Olen onnellinen! Olen kertonut, että minulla on aina ovet auki... mutta ilman Varsi-projektia näin moni ei olisi rohjennut.”

7. toukokuuta 2012

”Työmme on poikunut. Luokkani vanhemmat ovat pyörittäneet erikielisiä satukerhoja. Nyt keskiviikkona on albaniankielinen satukerho. Tosi hauskaa. Olen niin ylpeä heistä! Yksi vanhemmista aloittaa pyöranhuoltokurssin. Minunkin pitäisi kyllä mennä. Erään oppilaan äiti piti kokkausillan. Joka päivä joku vanhemmista (aika usein parikin) käyvät moikkaamassa koulussa. He tulevat lapsia vastaan luokan eteen, eteiseen tai suoraan luokkaan. Saan päivittäin jutella heidän kanssa 'face to face'. Olen oppinut paljon.”

Anna vanhempainillalle mahdollisuus

Hyvin suunniteltu ja järjestetty vanhempainilta luovahvan pohjan avoimelle yhteistyölle ja vertaisuudelle. Kun opettaja tekee vanhempainillasta vuorovaikutteisen ja vanhempia osallistavan, luokan vanhemmat tutustuvat toisiinsa ja heidän on luonteva toimia yhdessä myös jatkossa.

Vanhempainilta voi olla muutakin kuin kokoon-tuminen, jossa vanhemmille jaetaan informaatiota. Se voi olla yhteinen tutustumis-, keskustelu- ja ideointitilaisuus, jossa vanhemmat ovat aidosti vuorovaikutuksessa opettajan ja toistensa kanssa.

Vinkki opettajalle

Ryhmäyttävä vanhempainillamalli 2012 on kokeiltu ja toimivaksi todettu alkusysäys luokan vanhempaintoiminnalle ja me-hengen vahvistamiselle.

Löydät tulostettavan mallin osoitteesta

http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ja_koulu/kodin_ja_koulun_yhteistyo

Opettaja Helsingistä:

”Syksyisen ryhmäyttävän vanhempainillan jälkeen vanhemmilta tuli positiivista palautetta ja luokkakokoinen toiminta sai ikään kuin raja-arvot, joihin pyritään.”

Opettaja Turusta:

”Toivoisin sellaisia tapahtumia, joihin on helppo tulla. Vanhempaintoiminnan kautta saa elinikäisiä ystäviä ja voi verkostoitua. Olen miettinyt paljon syksyllä järjestettyä ryhmäyttävää vanhempainiltaa. Minusta se oli hyvä tapa järjestää ensimmäinen vanhempainilta. Se oli myös riittävän toiminnallinen.”

Oppilaan äiti:

”Olipa hauska ja kaikkia vanhempia mukaansa tempaava vanhempainilta. Ideoimme yhdessä, kaikki saivat esittää mielipiteensä, ja oli helppoa puhua avoimesti. Meillä oli mukavaa yhdessä. Jos olisin tiennyt, että oli kyse tämäntyyppisestä vanhempainillasta, olisin hakenut lapseni luokkakaverin äidinkin mukaan.”

Mikä on vanhempaintiimi?

Luokan vanhempaintiimi on vapaamuotoinen, lasten vanhemmista koostuva 3–6 hengen ryhmä. Vanhempaintiimi järjestää toimintaa, joka kehittää luokan yhteishenkeä ja vahvistaa lasten turverkostoa. Samalla tuetaan opettajan ja oppilaiden työtä sekä lisätään kouluviihtyvyyttä.

Toiminnan tavoitteita

- ▶ Luokan yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen
- ▶ Turvallisuuden tunteen ja turverkoston luominen kaikille luokan lapsille
- ▶ Vanhempien tutustumisen, verkostoitumisen ja yhteistyön edistäminen
- ▶ Opettajan työn ja lasten oppimisen tukeminen hyvässä ja rakentavassa hengessä
- ▶ Luokan vanhempien keskinäisen sekä vanhempien ja opettajan välisen yhteydenpidon ja tiedon välityksen helpottaminen.

Kouluissa tulee luoda sellaista kulttuuria, että vanhempaintiimin olemassaolo jokaisessa luokassa olisi itsestäänselvyys.

Toiminta voi olla pienimuotoista yhdessä tekemistä ilman turhaa stressiä tai ilman vaikeita ja monimutkaisia järjestelyjä. Toiminta edellyttää kuitenkin tiimin säännöllistä kokoontumista ja vastuunjakoa.

Miten lähteä liikkeelle?

Koulu antaa alkusysäyksen. Vanhempaintiimin käynnistäminen vaatii opettajan aktiivisuutta. Vanhempaintiimin voi perustaa heti lukukauden alkaessa tavallisessa tai ryhmäyttävässä vanhempainillassa, mutta tiimin voi perustaa muulloinkin. Lämminhenkinen ja vuorovaikutteinen tilaisuus mahdollistaa paremmin aikuisten keskinäisen tutustumisen.

Vanhempaintiimin perustamisen yhteydessä vanhempien on hyvä heti valita joukostaan tiiminvetäjä. Vetäjä sopii yhteistyössä opettajan kanssa vanhempien yhteystietojen hankkimisesta ja tiedonvälityksestä. Tämän jälkeen vastuu toiminnasta jää vanhempaintiimille. Tiiminvetäjä huolehtii tiimin koolle kutsumisesta.

Ensimmäisessä vanhempainillassa on hyvä kertoittaa vanhempien toivomuksia ja ideoita toimintaa varten ja keskustella toimintatavoista. Opettaja voi myös etukäteen kysyä lasten toivomuksia ja esittää omia toiveitaan tiimille. Tarkoituksena on näiden pohjalta käynnistää antoisa ja mukaansatempaava toiminta, johon kaikkien vanhempien on helppo tulla mukaan.

Pohdittavaa

- ▶ *Valitaanko yksi tiiminvetäjä vai työpari, joka tiedottaa ja kutsuu tiimin koolle?*
- ▶ *Kuinka usein tiimi kokoontuu?*
- ▶ *Missä tiimi kokoontuu?
(koulu, asukastupa, kirjasto, jonkun koti)*
- ▶ *Kuinka usein vanhempaintiimin kokoonpano vaihtuu?*
- ▶ *Miten pidetään yhteyttä ja tiedotetaan?*
- ▶ *Miten otetaan huomioon sellaiset perheet, jotka eivät vielä hallitse suomenkieltä / eivät ole vielä perehtyneet suomalaiseen koulujärjestelmään?*

Kahden lapsen äiti:

”On hyvä, että vanhempaintiimeissä on suomalaisia vanhempia, mutta on myös tärkeä pyytää mukaan maahanmuuttajavanhempia näihin tiimeihin. Se on hyvä asia, sekä lasten että vanhempien kannalta. Tällainen toiminta herättää luottamusta vanhemmissa. Oma vanhemmuus tuntuu tärkeältä tässäkin maassa.”

Opettaja Helsingistä:

”Näen luokkatoiminnan tärkeäksi ja haluan olla siinä mukana. Olen huomannut, että jos alkuvaiheessa panostaa luokkatoiminnan onnistumiseen, se palkitsee sitten myöhemmin. Opettajan pitäisi antaa ammattitaitonsa ja asiantuntemuksensa myös tähän käyttöön.”

Luokan vanhempaintiimissä on hyvä olla sekä äitejä että isiä ja myös kulttuuritaustaltaan erilaisia vanhempia. Tavoitteena on, että tiimin kokoonpano vastaa luokan oppilaiden kokoonpanoa.

Toiminta sujuvaksi

Luokan vanhempaintiimin toiminnan eheyden ja jatkuvuuden takaamiseksi on hyvä kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

Vanhempaintiimi

Vanhempaintiimin toiminta on suunnitelmallista, mutta samalla helposti järjestettävää ja riittävän yksinkertaista.

Vastuuta jaetaan. Luokan vanhempien osaamista hyödynnetään niin, ettei kenellekään jää liikaa vastuuta ja että kaikilla on mahdollisuus osallistua.

Huolehditaan yhteystietojen päivityksestä ja siitä, että tieto saavuttaa kaikki vanhemmat ja opettajan. Tiedottamisessa erityistä huomiota on kiinnitettävä sellaisiin perheisiin, joiden suomenkielentaito ei ole vielä riittävä. Kirjallinen yhteydenotto ei tavoita heitä. Paras keino on välittää heille tieto tai kutsu kasvatusten ja heidän kanssaan keskustellen.

Jokaisen lukuvuoden alussa ja lopussa vanhempaintiimi varmistaa toimintansa jatkuvuuden. Esimerkiksi jos tiimin vetäjä tietää, ettei pysty enää jatkamaan seuraavana lukuvuonna, hän ilmoittaa tästä vanhempaintiimille ja opettajalle. Varmistetaan, että hänen tilalleen löytyy toinen vanhempi, joka ottaa vastuulle seuraavan lukuvuoden ensimmäisen kokoontumisen koollekutsumisen. Huolehditaan yhteystietojen siirtymisestä.

Opettaja

Opettaja sopii tiiminvetäjän kanssa kuinka vanhempien yhteystietoja päivitetään.

Opettaja voiesittää vanhempaintiimille toiveita ja osallistua halutessaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Jokaisen lukuvuoden alussa ja lopussa opettaja voi yhdessä vanhempaintiimin kanssa varmistaa toiminnan jatkuvuuden.

Yhdessä vanhempainyhdistyksen kanssa

Luokan vanhempaintiimi voi tehdä yhteistyötä koulun vanhempainyhdistyksen kanssa. On hyvä, että vanhempainyhdistys tietää vanhempaintiimin olemassaolosta ja sen toiminnasta.

Vanhempaintiimi voi tarjota tukea ja apua vanhempainyhdistykselle koko koululle järjestettävissä tapahtumissa, esimerkiksi järjestämällä ohjelmaa tai osallistumalla talkoisiin.

Toiminnassa saattaa tulla eteen tilanteita, joissa vanhempaintiimi tarvitsee vanhempainyhdistyksen tukea. Kannattaa ottaa rohkeasti yhteyttä vanhempainyhdistykseen!

*Vanhempien yhteistyö
vahvistaa me-henkeä
luokassa ja koko koulussa.*

Vinkkejä

Yhteistyö vahvistaa me-henkeä ja koko luokan viihtyvyyttä. Toimintatapoja on monia.

- *Teema- ja keskusteluillat vanhemmille*
- *Yhteiset liikunta- ja urheilutapahtumat*
- *Retket kulttuuri- ja luontokohteisiin*
- *Suunnistusta metsässä tai kaupungissa*
- *Aikuiset esiintyvät lapsille*
- *Lapset esiintyvät aikuisille*
- *Leirikoulu*
- *Talkoot*
- *Myyjäiset*
- *Kerho- tai harrastustoiminta*
- *Eri kulttuurien satu- ja kertomustuokioita*
- *Koulupäivä vanhemmille*
- *Oppilaat käyvät esiintymässä sairaalassa tai vanhusten talolla*
- *Yhteiset ruoanlaittoillat*

- *Taidetapahtumat*
- *Työpaikkavierailut*
- *Askarteluillat*
- *Lautapeli-illat*
- *Näytelmäkerho*
- *Tavaroiden kierrätys*
- *”Äidit ja tytöt” ja ”isät ja pojat”-puuhaa*
- *Luokan omat juhlat*
- *Eri kulttuureihin ja uskontoihin tutustumista*
- *Rinnakkaisluokalle järjestetään tapahtuma*
- *Koulu- ja asuinympäristöön tutustumiskierros uusille, alueelle muuttaneille perheille*

Onnistuneen toiminnan tunnusmerkkejä

- Tunne siitä, että on tervetullut*
- Yhteenkuuluvuuden tunne*
- Osallisuuden tunne*
- Oppimisen ja oivaltamisen tunne*

*”Meidän luokka
– Paras luokka!”*

Julkaisun kaikki lainaukset ovat otteita Suomen Vanhempainliiton ”Vanhemmat kulttuurien sillanrakentajina” – VARSJ -projektin pilottitoiminnassa mukana olleiden yhteistyökumppaneiden kommentteista sekä pienselvitystyön haastatteluista vuosilta 2011–2012.